

Cuprins

Lista acronimelor	13
Introducere	15
Cap. 1 Instituția auditului public extern (Curtea de Conturi)	
în perioada anterioară aderării României la Uniunea Europeană	23
1.1. Repere istorice	23
1.2. Funcționarea Curții Superioare de Control Financiar (1973-1990)	27
1.3. Reînființarea Curții de Conturi a României (1992) și funcționarea sa (având competențe de control și jurisdicție) ...	30
1.3.1. Atribuțiile de control	31
1.3.1.1. Controlul preventiv	34
1.3.1.2. Controlul ulterior	35
1.3.2. Proceduri de control	35
1.3.3. Organizarea și conducerea Curții de Conturi	38
1.3.4. Atribuții jurisdicționale	40
1.3.5. Atribuțiile procurorilor financiari	49
1.3.6. Alte atribuții și competențe	50
Cap. 2 Reglementarea auditului public extern în contextul integrării europene a sistemului social-economic românesc.....	52
2.1. Preliminarii privind modificările recente ale cadrului normativ aplicabil activității de audit public extern	52
2.2. Regimul juridic privind organizarea și funcționarea Curții de Conturi a României, unica instituție de audit public extern	55
2.2.1. Elemente ale managementului instituțional	57
2.2.1.1. Structura organizatorică	57
2.2.1.2. Conducerea instituției	58
2.2.1.2.1. Atribuțiile plenului Curții de Conturi	58
2.2.1.2.2. Atribuțiile președintelui Curții de Conturi	60
2.2.1.3. Autoritatea de Audit	61

2.2.2. Competența și atribuțiile Curții de Conturi	65
2.2.2.1. Competențe	65
2.2.2.2. Domenii care intră sub incidența atribuțiilor specifice ale Curții de Conturi	65
2.2.2.3. Categoriile de entități publice auditate.....	66
2.2.2.4. Atribuțiile Curții de Conturi	67
2.2.2.4.1. Auditul financiar	67
2.2.2.4.2. Auditul performanței	68
2.2.2.5. Obiective de audit vizate de Curtea de Conturi	68
2.2.3. Certificarea conturilor	69
2.2.4. Atribuții de raportare, avizare și alte competențe.....	70
2.2.4.1. Atribuții de raportare	70
2.2.4.2. Atribuții de avizare	71
2.2.4.3. Alte competențe	71
2.2.5. Numirea și statutul personalului Curții de Conturi	72
2.2.5.1. Membrii Curții de Conturi (Consilieri de conturi)	72
2.2.5.2. Auditorii publici externi	74
2.3. Competențe privind soluționarea refuzului de viză CFPD	75
2.4. Abateri și sancțiuni	77

Cap. 3 Exercițarea activităților specifice Curții de Conturi și valorificarea rezultatelor .....

3.1. Organizarea, efectuarea controlului, întocmirea actelor de control și valorificarea constatărilor înscrise în actele de control	79
3.1.1. Organizarea și efectuarea controlului	79
3.1.2. Întocmirea actelor de control	85
3.1.3. Valorificarea constatărilor înscrise în actele de control	92
3.2. Organizarea și efectuarea auditului financiar, întocmirea raportului de audit și valorificarea constatărilor înscrise în raportul de audit	103
3.2.1. Atribuțiile și competențele Curții de Conturi privind auditul financiar	103
3.2.2. Obiectivele auditului financiar și certificarea conturilor	104
3.2.3. Organizarea misiunii de audit financiar	109
3.2.4. Planificarea auditului financiar	110
3.2.5. Execuția auditului financiar	114
3.2.6. Întocmirea raportului de audit financiar	115

3.3.	Organizarea și efectuarea auditului performanței, întocmirea actelor și valorificarea constatărilor cuprinse în rapoartele de audit	119
3.3.1.	Atribuțiile, misiunea și scopul auditului performanței efectuat de Curtea de Conturi	119
3.3.2.	Organizarea și efectuarea auditului performanței	120
3.3.3.	Organizarea și efectuarea auditului public extern de către Autoritatea de Audit asupra fondurilor comunitare nerambursabile și a cofinanțării naționale aferente	134
3.3.3.1.	Atribuții și competențe	134
3.3.3.2.	Sfera și obiectivele auditului	135
3.3.3.3.	Desfășurarea activității de audit	135
3.3.3.4.	Valorificarea rapoartelor de audit	137
3.3.3.5.	Abateri și sancțiuni	139
3.4.	Atribuții de evaluare a activității de control financiar propriu și de audit intern ale entităților care intră în competența de verificare a Curții de Conturi	140
Cap. 4	Standardele de audit ale Curții de Conturi a României	143
4.1.	Prezentare generală	144
4.1.1.	Standardele internaționale de audit	144
4.1.2.	Conceptul privind „ <i>cele mai bune practici</i> ” în activitatea de audit a Curții de Conturi a României	145
4.1.3.	Structura standardelor de audit. Postulatele de bază ale Curții de Conturi a României, adoptate după Standardele de audit INTOSAI	146
4.2.	Standardele generale de audit	154
4.2.1.	Independența	154
4.2.2.	Competența	156
4.2.3.	Confidențialitatea	157
4.2.4.	Preocuparea	157
4.2.5.	Obiective și responsabilități	158
4.3.	Standardele de audit specifice etapei de planificare	159
4.3.1.	Înțelegerea activității entității auditate	160
4.3.2.	Materialitatea	161
4.3.3.	Evaluarea sistemului de control intern	162
4.3.4.	Evaluarea riscurilor	165
4.3.5.	Auditarea într-un mediu informatizat	168

4.3.6. Eșantionarea	169
4.3.7. Planul de audit	171
4.4. Standardadele specifice etapei de execuție	173
4.4.1. Probe de audit	173
4.4.2. Proceduri de audit	175
4.4.2.1. Proceduri analitice	176
4.4.2.2. Teste de fond ale operațiunilor economice	177
4.4.3. Documentarea în activitatea de audit	178
4.4.4. Revizuirea	179
4.5. Standardele de audit specifice etapei de raportare	181
4.5.1 Structura și conținutul rapoartelor de audit	181
4.5.2. Opinia de audit	184
4.5.3. Constatări, concluzii și recomandări	185
4.5.4. Scrisoarea către management	185
4.5.5. Evenimente ulterioare	186
4.5.6. Valorificarea rapoartelor de audit	186
4.6. Alte standarde de audit	186
4.6.1. Asigurarea calității în activitatea de audit	186
4.6.2. Neregularități, fraudă și eroare	190
4.6.3. Auditul sistemelor informatice	192
4.6.4. Utilizarea muncii altor auditori și/sau experți	193
4.6.5. Considerații cu privire la legi și reglementări (legalitate și regularitate)	194
Cap. 5 Procedura realizării auditului financiar	196
5.1. Planificarea auditului	197
5.1.1. Înțelegerea entității auditate	197
5.1.2. Determinarea materialității	198
5.1.3. Estimarea erorilor din situațiile financiare și calcularea preciziei	202
5.1.4. Divizarea situațiilor financiare în categorii de operațiuni economice	203
5.1.5. Evaluarea riscurilor	204
5.1.5.1. Evaluarea riscului inerent	205
5.1.5.2. Evaluarea riscului de control	208
5.1.6. Decizia privind abordarea auditului	224
5.1.6.1. Testarea directă de fond	229
5.1.6.2. Procedurile analitice	237

5.1.6.3. Testarea controalelor interne	241
5.1.6.4. Utilizarea muncii altor auditori și experți	250
5.1.7. Pregătirea planului de audit	251
5.1.7.1. Elementele planului de audit	251
5.1.8. Revizuirea planului de audit	254
5.2. Execuția	255
5.2.1. Evaluarea, inclusiv investigarea erorilor și slăbiciunilor controlului intern în timpul auditului	255
5.2.2. Raportarea concluziilor semnificative către entitatea auditată în timpul auditului	256
5.2.3. Evaluarea rezultatelor procedurilor analitice	257
5.2.4. Evaluarea rezultatelor procedurilor directe de fond	259
5.2.4.1. Evaluarea rezultatelor procedurilor directe de fond, în cazul în care categoriile de operațiuni nu au fost eșantionate	259
5.2.4.2. Evaluarea rezultatelor procedurilor directe de fond, în cazul în care tranzacțiile au fost eșantionate	259
5.2.4.3. Compensarea erorilor	263
5.2.4.4. Limitarea erorilor	263
5.2.4.5. Evaluarea erorilor de regularitate	264
5.2.4.6. Concluzii asupra rezultatelor evaluării erorii	265
5.2.4.7. Determinarea caracterului semnificativ al nivelului erorilor și neregularităților	265
5.2.4.8. Determinarea existenței erorile materiale în situațiile financiare	265
5.2.4.9. Evaluarea globală	267
5.2.5. Documentele de lucru	269
5.2.5.1. Cum trebuie pregătite și păstrate documentele de lucru	269
5.2.5.2. Conținutul documentelor de lucru	270
5.2.5.3. Dosarele curente	272
5.2.5.4. Dosarele permanente	276
5.3. Raportarea	277
5.3.1. Respectarea standardelor de raportare	277
5.3.2. Conținutul Raportului de Audit	279
5.3.2.1. Sinteza executivă	279
5.3.2.2. Introducere generală	279
5.3.2.3. Prezentarea generală	280

5.3.2.4. Metodologia de audit	281
5.3.2.5. Constatările, concluziile și recomandările auditului	281
5.3.2.6. Propuneri de valorificare a rapoartelor	283
5.3.2.7. Semnăturile auditorilor	284
5.3.2.8. Opinia de audit (certificatul de audit sau declarația de asigurare)	284
5.3.3. Revizuirea	288
5.3.3.1. Prima etapă de revizuire	289
5.3.3.2. A doua etapă de revizuire	290
Cap. 6 Procesul auditului performanței	291
6.1. Strategia privind auditarea performanței. Selectarea studiilor	292
6.1.1. Rolul și importanța stabilirii strategiei privind auditul performanței	292
6.1.2. Selectarea temelor pentru studii	293
6.1.2.1. Documentarea preliminară	294
6.1.2.2. Stabilirea criteriilor de selectare a studiilor	294
6.1.2.3. Evaluarea impactului preconizat al rezultatelor auditului (îmbunătățirea performanței)	296
6.1.2.4. Selectarea temelor pentru studii	297
6.1.2.5. Stabilirea priorităților	298
6.1.2.6. Formularea propunerilor pentru efectuarea studiilor ...	298
6.2. Planificarea misiunilor de audit	299
6.2.1. Importanța planificării	299
6.2.2. Studiul preliminar	300
6.2.2.1. Documentarea și înțelegerea programelor, respectiv a activității entităților implicate	301
6.2.2.2. Stabilirea întrebărilor la care trebuie să răspundă studiul	303
6.2.2.3. Identificarea criteriilor de audit	306
6.2.2.4. Identificarea probelor de audit care susțin răspunsurile la întrebările studiului	307
6.2.2.4.1. Obținerea și caracteristicile probelor de audit	307
6.2.2.4.2. Tipuri de probe de audit	309
6.2.2.4.3. Selectarea tehnicilor de obținere a probelor de audit și a metodelor de analizare a acestora	311
6.2.2.4.4. Modalități de interpretare a probelor de audit	312
6.2.3. Raportul privind studiul preliminar	313

6.2.3.1. Structura raportului	313
6.2.3.2. Revizuirea raportului privind studiul preliminar și prezentarea acestuia conducerii Curții de Conturi pentru aprobare	314
6.3. Execuția – Realizarea studiului complet	315
6.3.1. Elaborarea planului de audit	315
6.3.2. Metode și tehnici pentru obținerea probelor de audit	316
6.3.2.1. Examinarea documentelor	318
6.3.2.2. Rezumatele	319
6.3.2.3. Eșantionarea	319
6.3.2.4. Grupurile de dezbateri	321
6.3.2.5. Metoda chestionarelor	324
6.3.2.5.1. Necesitatea și oportunitatea utilizării acestei metode	326
6.3.2.5.1.1. Proiectarea structurii și formatului chestionarului ..	329
6.3.2.5.1.2. Activitatea de teren pentru realizarea chestionării ..	330
6.3.2.5.1.3. Colectarea, analizarea și interpretarea datelor și informațiilor obținute	330
6.3.2.6. Interviuurile	330
6.3.2.6.1. Considerații generale	332
6.3.2.6.2. Pregătirea interviului	333
6.3.2.6.3. Desfășurarea interviului	334
6.3.2.7. Observarea	335
6.3.3. Sintetizarea, analizarea și interpretarea probelor de audit	335
6.3.3.1. Sintetizarea datelor și informațiilor	336
6.3.3.2. Analizarea datelor și informațiilor	337
6.3.3.2.1. Metode de analiză calitativă	338
6.3.3.2.2. Tehnici statistice pentru analiza datelor și informațiilor	339
6.3.3.2.3. Metodele analitice utilizate în analiza datelor și informațiilor	339
6.3.3.2.4. Analiza cauzelor și efectelor	341
6.3.3.2.5. Constatările auditului	343
6.3.4. Consultarea cu entitățile auditate	344
6.3.5. Analiza calității probelor de audit	344
6.3.6. Documentele de lucru	345
6.3.6.1. Caracteristicile documentelor de lucru	345

6.3.6.2. Organizarea documentelor de lucru și a altor documente și informații în dosare	347
6.4. Raportarea	348
6.4.1. Proiectul raportului de audit.....	349
6.4.2. Elaborarea raportului de audit	354
6.4.3. Revizuirea și colaționarea raportului de audit.....	357
6.4.4. Analiza calității raportului de audit	357
În loc de încheiere	358
Semnificații ale unor termeni și expresii	363
Bibliografie	379

CONȚINUT CD

1. Constituția României (republicare 2003).
2. Legea nr. 94 din 08/09/1992 privind organizarea și funcționarea Curții de Conturi.
3. Anexele nr. 1-11 la Legea nr. 94/1992.
4. Ordonanța de urgență nr. 117 din 24.10.2003 privind preluarea activității jurisdicționale și a personalului instanțelor Curții de Conturi de către instanțele judecătorești.
5. Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 53 din 15.06.2005 pentru preluarea procurorilor financiari ai Curții de Conturi de Ministerul Public.
6. Ordonanța de urgență nr. 43 din 14.06.2006 privind organizarea și funcționarea Curții de Conturi.
7. Statutul auditorului public extern din cadrul Curții de Conturi a României (Extras).
8. Codul de conduită etică și profesională aplicabil auditorilor publici externi (Extras).